

SUDARYTOJŲ ŽODIS

Vis dažniau pasirodantys leidiniai, skirti Klaipėdos miesto ir krašto istorijai, šiuo metu formuoja optimistinę nuotaiką – gausėjant publikacijų turėtų augti tyrėjų gretos, didėti mokslinių projektų skaičius, o visa tai – gobti romantizuota susidomėjimo Klaipėdos krašto ir miesto praeitimi aura. Galima pripažinti, kad tam tikro pagrindo tokiai nuotaikai formuotis esama. Reikia atkreipti dėmesį į pokyčius, vykstančius Klaipėdos miesto ir krašto istorijos tyrimuose po Klaipėdos universiteto įsteigimo 1990 m. Ypatingas čia dirbusių ir dirbančių 1992 m. įsteigto Vakarų Lietuvos ir Prūsijos istorijos centro, o nuo 2003 m. – Baltijos regiono istorijos ir archeologijos instituto (BRIAI) mokslo darbuotojų rūpestis miesto bei krašto istorija suaktyvino vangiai Lietuvoje besirutuliojusius regioninės istorijos tyrimus, suvienijo išsisklaidžiusias tyrinėtojų pajėgas ir ugdo naujas. Klaipėdos universiteto istorikai aktyviai rengia bei įgyvendina regiono praeities problemų tyrinėjimo projektus. Kaip savitą etapą reikėtų išskirti 2002 ir 2003 m. – iš pradžių Rusnėje, o vėliau Klaipėdoje surengtas mokslines konferencijas krašto ir miesto istorijos tematika. Jos suvienijo ne tik BRIAI darbuotojų, KU studentų istorikų, bet ir Klaipėdos miesto bei krašto muziejininkų, kraštotyrininkų, kitų miestų tyrinėtojų jėgas. Iš minėtų renginių išsiskiria „Mažieji Klaipėdos istorijos tyrimai“, kuriuos nuo pat pradžių remia Klaipėdos savivaldybės Etnokultūros centras. Kaip tik šios mokslinės konferencijos paskatino galvoti ir apie nuolatinius leidybos projektus. „Mažieji Klaipėdos istorijos tyrimai“ ir buvo skaitytojų dėmesiui pateikiamo leidinio projekto atspirties taškas.

Šio leidinio tematika neatsitiktinė. Klaipėdos miesto socialinių, administravimų ir urbanistikos tyrimų istoriografija nėra gausi. Kelios apibendrinančios vokiečių, lenkų ir lietuvių monografijos daugelį čia minėtų klausimų aptarė tik fragmentiškai. Nuosekliau buvo atskleista politinio gyvenimo ar makroekonomikos problematika. Esant tokiai padėčiai negalima išvengti kitų tyrinėjimų fragmentiškumo. Konferencijų rengėjai siekė tyrimus koncentruoti apie keletą jungiamųjų ašių. Formuojama mikro- ir makrotyrimų derinimo koncepcija leido sutelkti skirtingų interesų bei pajėgumų tyrinėtojus. Klaipėdos istorijos fenomenų bei tyrimų daugiabriauniškumas bandytas atskleisti ir šiame leidinyje. Chronologiškai tyrinėtojų dėmesį labiau kreipėme link mažiau ištirtų XV–XVIII a. realijų, kartu teikdami vietas ir erdvės mažiau tirtoms XIX ir XX a. problemoms.

Tikimės, kad leidinys pažadins susidomėjimą ir kitais Klaipėdos miesto istorijos reiškiniiais. Netolimoje ateityje ketiname supažindinti su Klaipėdos karo istorijos bei militarinio paveldo tyrimų problematika.

***Dr. Vacys Vaivada,
Dainius Elertas***